

Berlin 1947

Hvis man er tysker i vore dage, må man gennem skærsilden i levende live. Med jordiske lidelser må man undgælde for alle landets ustraffede og usonede synder, indtil den dag da Tyskland med hjælp og forbøn fra de højere magters side – eller i hvert fald fra tre af dem – endelig er lutret.

I øjeblikket lever vi i frygt. Frygtens genstand er for det meste Ivan eller den næsten allestedsnærværende skræk for de køns- sygdomme, der er blevet lidt af en epidemi – selv om disse to onder almindeligvis anses for synonyme.

1

Det var en smuk, kold dag af den slags, man bedst påskønner, når man har en kamin at tænde op i og en hund at klø bag øret. Jeg havde ingen af delene, men der var på den anden side heller ikke noget brænde at få, og jeg har aldrig været vild med hunde. Men takket være det vattæppe, jeg havde viklet om benene, holdt jeg i hvert fald varmen, og jeg sad netop og lykønskede mig selv med, at jeg kunne arbejde hjemme – dagligstuen fungerede også som mit kontor – da der lød en banken på det, der skulle forestille hoveddøren.

Jeg bandede og rejste mig fra sofaen.

“Det tager lige et øjeblik,” råbte jeg ud gennem døren. “Bliv endelig stående.” Jeg drejede nøglen rundt i låsen og begyndte at hive i det store messinghåndtag. “Det vil være en stor hjælp, hvis De presser på udefra,” råbte jeg. Jeg hørte skraben af sko mod underlaget ude på afsatsen, og så mærkede jeg et pres mod døren fra den anden side. Endelig gik den op, skælvende og dirrende.

Det var en høj mand på omkring tres. Med sine høje kindben, den tynde, korte næse, de gammeldags bakkenbarter og det vredladne ansigtsudtryk mindede han mig om en arrig gammel baviankonge.

“Jeg har vist forstrakt et eller andet,” gryntede han, mens han gned sig på skulderen.

“Det gør mig ondt,” sagde jeg og trådte til side, så han kunne komme ind. “Bygningen har sat sig en hel del. Alle dørene skal justeres, men man kan selvfølgelig ikke få værktøj nogen steder.” Jeg viste ham ind i dagligstuen. “Her går det ellers ikke allerværst. Vi har fået nyt glas i vinduerne, og taget er tilsyneladende i stand

til at holde regnvandet ude. Værsgo at sætte Dem.” Jeg pegede på den eneste lænestol og indtog igen min plads i sofaen.

Manden stillede sin mappe fra sig, tog sin bowler af og satte sig med et udmattethedssuk. Han knappede ikke sin grå overfrakke op, og det forstod jeg i og for sig udmærket.

“Jeg så Deres lille annonce på en mur på Kurfürstendamm,” forklarede han.

“Det må jeg sige,” sagde jeg og tænkte på de ord, jeg havde skrevet på et lille stykke karton i sidste uge. Kirstens idé. I betragtning af alle de kontakt- og ægteskabsannoncer, der dækkede murene på Berlins sønderskudte bygninger, havde jeg ikke regnet med, at nogen ville orke at læse den. Men hun havde altså haft ret.

“Mit navn er Novak,” sagde han. “Doktor Novak. Jeg er ingeniør. Industrimetallurg ved en fabrik i Wenigerode. Mit arbejde har med udvinding og produktion af ikkejærnholdige metaller at gøre.”

“Wenigerode,” sagde jeg. “Det ligger i Harzen, gør det ikke? I østzonen?”

Han nikkede. “Jeg er kommet til Berlin for at holde en række foredrag ved universitetet. Men her til morgen modtog jeg et telegram på mit hotel, Hotel Mitropa ...”

Jeg rynkede panden i et forsøg på at komme i tanker om hotellet.

“Det er et af disse bunkerhoteller,” sagde Novak. Et øjeblik virkede det, som om han ville fortælle mere om det, men så skiftede han mening. “Telegrammet var fra min kone, og hun bad mig afkorte min tur og komme hjem.”

“Nogen bestemt grund?”

Han rakte mig telegrammet. “Der står, at min mor ikke har det godt.”

Jeg foldede papiret ud, kastede et blik på den maskinskrevne meddelelse og bemærkede, at der faktisk stod, hun var døds-syg.

“Det gør mig ondt.”

Doktor Novak rystede på hovedet.

“De tror hende ikke?”

“Jeg tror ikke, min kone nogensinde har afsendt dette,” sagde han. “Min mor er nok gammel, men hun er ved bemærkelsesværdigt godt helbred. For bare to dage siden huggede hun selv brænde. Nej, jeg har en mistanke om, at dette er noget, russerne har fundet på for at få mig til at komme tilbage hurtigst muligt.”

“Hvorfor dog det?”

“Der er alvorlig mangel på naturvidenskabsmænd i Sovjetunionen. Jeg tror, de har i sinde at sende mig på arbejde i en af deres fabrikker.”

Jeg trak på skuldrene. “Hvorfor skulle de så have givet Dem tilladelse til at rejse?”

“Deres spørgsmål tilskriver den sovjetiske besættelsesmyndighed en effektivitet, den simpelthen ikke er i besiddelse af. Jeg gætter på, at der netop er ankommet en deportationsordre fra Moskva, og derfor vil myndighederne pludselig have mig hjem så hurtigt som muligt.”

“Har De telegraferet til Deres kone? For at få oplysningerne bekræftet?”

“Ja. Og hun svarede bare, at jeg skulle komme med det samme.”

“Og nu vil De så vide, om Ivan har kløerne i hende.”

“Jeg har henvendt mig til militærpoliet her i Berlin,” sagde han, “men ...”

Hans dybe suk fortalte tydeligt, hvor vellykket hans besøg havde været.

“Nej, de hjælper ikke nogen,” sagde jeg. “Det var rigtigt af Dem at komme til mig.”

“Kan De hjælpe mig, Herr Gunther?”

“Så bliver jeg nødt til at rejse ind i Zonen,” sagde jeg, halvvejs henvendt til mig selv, som om jeg havde brug for overtalelse, hvad jeg også havde. “Til Potsdam. Dér kender jeg en person ved sovjetstyrkernes tyske hovedkvarter, som jeg kan bestikke. Det kommer til at koste penge, og her taler vi ikke om pebernødder.”

Han nikkede alvorligt.

“De har ikke tilfældigvis nogen dollar, har De, doktor Novak?”

Han rystede på hovedet.

“Og så er der jo også spørgsmålet om mit honorar.”

“Hvad foreslår De?”

Jeg nikkede i retning af hans mappe. “Hvad har De dér?”

“Bare papirer, er jeg bange for.”

“De må vel have et eller andet. Tænk Dem godt om. Måske noget på hotellet.”

Han bøjede hovedet og udstødte endnu et suk, mens han forsøgte at komme i tanker om, hvilke af hans ejendele der kunne have en vis værdi.

“Herr Doktor, har De spurgt Dem selv, hvad De vil gøre, hvis det viser sig, at Deres kone tilbageholdes af russerne?”

“Ja,” sagde han dystert, og et øjeblik blev hans øjne udtryksløse.

Det var tilstrækkelig veltalenhed for mig. Fremtiden så ikke så lys ud for Frau Novak.

“Vent et øjeblik,” sagde han og stak hånden inden for frakken. Da han trak den ud igen, holdt han en guldfyldepen i hånden. “Der er jo denne her.”

Han rakte mig fyldepenen.

“Det er en Parker. 18 karat.”

Jeg vurderede den hurtigt. “Omkring 1.400 dollar på det sorte marked,” sagde jeg. “Jo, den åbner munden på Ivan. De elsker fyldepenne næsten lige så meget som ure.” Jeg løftede spørgende øjenbrynene.

“Jeg er bange for, at jeg ikke kan skille mig af med mit ur,” sagde Novak. “Det er en gave – fra min kone.” Han smilede stramt, da han blev opmærksom på det ironiske i situationen.

Jeg nikkede medfølelse og besluttede at sætte lidt skub i tingene, før skyldfølelsen helt fik overtaget.

“Og hvad angår mit eget honorar. De sagde metallurgi, ikke sandt? Har De tilfældigvis adgang til et laboratorium?”

“Ja, naturligvis.”

“Og til en smelteovn?”

Han nikkede tankefuldt, og så kraftigere, da det dæmrede for ham. “De vil have kul, ikke sandt?”

“Kan De skaffe mig nogen?”

“Hvor mange vil De have?”

“Halvtreds kilo ville nogenlunde dække vores mellemværende.”

“Udmærket.”

“Kom tilbage om 24 timer,” sagde jeg. “Så skulle jeg gerne have visse oplysninger.”

En halv time senere havde jeg skrevet en besked til min kone og var på vej til jernbanestationen.

Sidst i 1947 lignede Berlin stadig et kolossalt Akropolis af sammenstyrtet murværk og skamferede bygninger – en enorm og utvetydig megalit til minde om krigens spild og virkningen af 75.000 tons højeksplosive sprængstoffer. Den ødelæggelse, Hitlers drøm var blevet mødt med, var ganske uden sidestykke – ødelæggelse i Wagnersk format, Ringen sluttet – lysets endegyldige opløsning i *Götterdämmerung*, gudernes tusmørke.

Mange steder i byen ville et gadekort ikke være til større nytte end en vinduespudder. Hovedfærdselsåreerne bugtede sig som floder rundt om høje bunker af murbrokker og bygningsdele. Fodgængernes ruter gik op og ned over foranderlige bjerge af forræderiske murbrokker, og under varmere vejrforhold blev det sommetider umiskendelig klart for næseborene, at der lå andet end møbler begravet under dem.

Der var ikke mange kompasser at få, så man havde brug for en hel del pionerånd for at vove sig ud i gader, hvor kun hotel- og butiksfacaderne usikkert blev stående, som i en forladt filmkulisse. Og man måtte have en god hukommelse for de enkelte bygninger. Der boede stadig folk i de fugtige kældre, eller under endnu mere udsatte forhold på boligejendommenes nedre etager, hvorfra en hel mur ofte var fjernet som med et kirurgisk snit, så man kunne iagttage alle værelser og alt liv derinde som i et gigantisk dukkehus. Der var ikke mange, som vovede at indtage de øvre etager, ikke mindst fordi der var så få uskadte tage og så mange farlige trappeopgange.

Livet mellem stumperne af Tyskland var ofte lige så usikkert,

som det havde været i krigens sidste dage: en sammenstyrtningsfarlig mur her, en ueksploderet bombe hist. Det var stadig lidt af et lotterispil det hele.

På jernbanestationen købte jeg en billet, som jeg håbede ville blive den seddel, der gav gevinst i det store lotteri.

2

Samme aften sad jeg i en kupé for mig selv i toget til Berlin fra Potsdam. Jeg skulle nok have passet bedre på, men jeg var godt tilfreds med mig selv efter at have afsluttet mine undersøgelser i doktorens sag med godt resultat. Og jeg var også træt, eftersom samme sag havde taget næsten hele dagen og en god del af aftenen med.

En ikke uvæsentlig del af min tid var gået med at rejse. Det tog i almindelighed to-tre gange så lang tid, som det havde gjort før krigen. Hvad der før krigen havde været en halvtimesrejse til Potsdam, varede nu nærmere to timer. Jeg lukkede øjnene for at tage mig en lur, da toget satte farten ned og til sidst skrump-lende gik i stå.

Der gik flere minutter, før kupédøren gik op, og en stor og ekstremt ildelugtende russisk soldat steg ind. Han mumlede et eller andet til mig, og jeg nikkede høfligt. Men straks efter rejste hårene sig på mit hoved, da han lod sin Mosin Nagant-karabin glide af skulderen og tog ladegreb. Dog, i stedet for at rette den mod mig vendte han sig om og affyrede våbenet ud ad kupévinduet, og efter kort tid begyndte mine lunger at fungere igen, da det gik op for mig, at skuddene havde været et signal til togføreren.

Russeren bøvsede og lod sig tungt falde om på et sæde, da toget satte i gang. Han fejede sin skindhue af hovedet med bagsiden af sin beskidte hånd, lænede sig tilbage og lukkede øjnene.

Jeg fandt et eksemplar af den britisk producerede *Telegraph* frem fra frakkelommen. Mens jeg holdt det ene øje på Ivan, lod jeg, som om jeg læste. Hovedparten af nyhederne handlede om kri-

minalitet: Voldtægt og røveri var i Østzonen lige så udbredt som den billige vodka, der i en hel del af tilfældene udgjorde baggrunden for disse forbrydelser. Sommetider virkede det, som om Tyskland stadig var fastholdt i Tredivårskrigen blodige greb.

Jeg kendte kun en håndfuld kvinder, som ikke kunne henvises til mindst én lejlighed, hvor de var blevet voldtaget eller forulempet af en russer. Og selv hvis man skrev noget af det på en neurotisk fantasi konto, skete der stadig et forbløffende antal seksuelle overgreb. Min kone kendte flere piger, der var blevet overfaldet for ganske nylig, på trediveårsdagen for den russiske revolution. En af disse piger, der var blevet voldtaget af ikke mindre end fem soldater fra Den Røde Hær på en politistation i Rangsdorff og havde pådraget sig syfilis ved samme lejlighed, forsøgte at anlægge sag mod dem, men endte med at blive underkastet tvangsmæssig lægeundersøgelse og sigtet for prostitution. Men der var også dem, som hævdede, at Ivan bare tog med magt, hvad de tyske kvinder var mere end villige til at sælge til briterne og amerikanerne.

At klage til den sovjetiske Kommendatura over, at man havde været udsat for røveri fra soldater i Den Røde Hær, var præcis lige så nytteløst. Man fik sandsynligvis blot at vide, at "alt hvad det tyske folk ejer, er en gave fra Sovjetunionens folk". Dette var en tilstrækkelig begrundelse for udbredt røveri i hele Zonen, og sommetider skulle man prise sig lykkelig over i det hele taget at have overlevet og kunne indberette det passerede. Den Røde Hærs og dens mange desertørers hærgen og plyndren gjorde rejser i Zonen til en kun lidt mindre farlig affære end en tur med luftskibet Hindenburg. Rejsende på jernbanen Berlin-Magdeburg var sommetider blevet klædt af til skindet og smidt af toget, og vejen fra Berlin til Leipzig var så farlig, at bilerne ofte kørte i konvoj. *Telegraf* havde rapporteret om et røveri, hvor fire bokser på vej til en kamp i Leipzig var blevet holdt op og berøvet alt på nær livet. Størst omtale havde der været af de 75 røverier, som den såkaldte Blå Limousinebande havde begået på Berlin-Michendorf-vejen. Denne bande talte blandt sine ledere vicepolitipræsidenten for det sovjetisk kontrollerede politi i Potsdam.

Hvis folk overvejede at aflægge Østzonen et besøg, sagde jeg

normalt "lad være", og hvis de absolut ville af sted, sagde jeg: "Lad være med at tage armbåndsurre på – Ivan elsker at snuppe dem. Tag altid kun din ældste frakke og dine ældste sko på – Ivan holder af god kvalitet. Lad være med at diskutere med ham eller svare igen – Ivan har ikke noget imod at skyde dig ned. Hvis du bliver nødt til at tale med ham, så råb op om de amerikanske fascister, og lad være med at læse andre aviser end hans egen *Tägliche Rundschau*."

Det var alt sammen gode råd, og jeg ville have gjort klogt i selv at følge dem, for pludselig stod min helt private Ivan usikkert ludende over mig.

"*Vi vihodeetje* (skal De af)?" spurgte jeg.

Han blinkede fordrukkent og stirrede derpå ondt på mig og min avis, før han rev den ud af hænderne på mig.

Han var typen på en stammekriger oppe fra bjergene – sådan en stor, dum tjetjener med mandelformede sorte øjne, en markeret kæbe på størrelse med en halv steppe og en brystkasse som en omvendt kirkeklokke. Præcis sådan en Ivan, vi lavede vittigheder om – som ikke vidste, hvad et toilet var, og anbragte sine madvarer i toiletkummen, fordi han troede, det var et køleskab. (Nogle af disse historier var tilmed sande.)

"*Lz/hj* (løgn)," snerrede han og viftede med avisen foran sig. I hans åbne, savlende mund sås en række store, gule kantsten af tænder. Han anbragte sin støvle på sædet ved siden af mig og lænede sig ned over mig. "*Lganjo*," gentog han i en tone, der var endnu mere ubehagelig end den lugt af pølse og øl, som med hans ånde ramte mine hjælpeløst opspilede næsebor. Han fornemmede tilsyneladende min afsky og lod tanken om den trille rundt i sit mogggrå hoved som et andet bolsje et øjeblik. Han lod *Telegraf* falde på gulvet og strakte sin hornede hånd frem.

"*Ja hatjoo padarok*," sagde han, og derpå langsomt på tysk: "... jeg vil have gave."

Jeg smilede til ham og nikkede som en idiot, mens det gik op for mig, at jeg enten måtte slå ham ihjel eller lade mig selv slå ihjel. "*Padarok*," gentog jeg. "*Padarok*."

Jeg rejste mig langsomt, og mens jeg stadig smilede og nikkede, trak jeg forsigtigt mit venstre frakkeærme op og fremviste

mit tomme håndled. Ivan smilede også nu i den tro, at der lige straks ville ske noget rart. Jeg trak på skuldrene.

“*Oo menja njet tjasov,*” sagde jeg – jeg havde ikke noget ur at give ham.

“*Sjto oo vas jest* (hvad har du så)?”

“*Nichto,*” sagde jeg og rystede på hovedet, mens jeg gjorde tegn til ham om, at han gerne måtte undersøge mine lommer. “Ingenting.”

“*Sjto oo vas jest?*” sagde han igen, denne gang højere.

Det mindede, tænkte jeg, om mit eget forhold til den stakkels doktor Novak, hvis kone jeg nu vidste faktisk blev tilbageholdt af MVD: et forsøg på at finde ud af, hvad man kunne sætte kløerne i.

“*Nichto,*” gentog jeg.

Smilet forsvandt fra Ivans ansigt. Han spyttede på kupégulvet.

“*Vroon* (løgner),” brummede han og puffede til min arm.

Jeg rystede på hovedet og meddelte ham, at jeg ikke løj.

Han rakte hånden frem for at puffe til mig igen, men denne gang standsede hans beskidte fingre ved mit ærme. “*Doraga* (dyrt),” sagde han anerkendende og følte på stoffet.

Jeg rystede på hovedet, men frakken var af sort cashmereuld – tøj af en kvalitet, jeg ikke havde nogen gode grunde til at gå med i Zonen – og det nyttede alt sammen ikke noget. Ivan var allerede i færd med at spænde sit bælte op.

“*Ja hachoo vasji koj,*” sagde han og tog sin godt slidte stortrøje af. Så gik han hen og åbnede døren i den anden ende af kupéen, før han meddelte mig, at jeg enten kunne aflevere frakken eller blive smidt af toget.

Jeg var ikke i tvivl om, at han ville smide mig ud, hvad enten jeg afleverede frakken eller ej. Nu var det min tur til at spytte.

“*Nu, njetzja* (ikke på vilkår),” sagde jeg. “Hvis du vil have den her frakke, så må du komme og tage den, din åndssvage *svinja*. Sådan en dum og grim *krjestjan'in*. Kom bare an, tag den fra mig, din fordrukne sut.”

Ivan snerrede vredt og greb sin karabin på sædet, hvor han havde lagt den. Det var hans første fejl. Efter at have set ham

signalere til togføreren ved at affyre våbenet ud ad vinduet vidste jeg, at der ikke kunne være flere skud i bundstykket. Det var en logisk slutning, han gennemførte blot et sekund senere end jeg selv, men da han for anden gang prøvede at tage ladegreb, havde jeg allerede begravet min støvlesnude i hans kønsdele.

Karabinen faldt larmende på gulvet, da Ivan knækkede sammen i smerte og tog sig til skridtet med den ene hånd. Med den anden langede han et hårdt slag ud, som ramte mig på låret og gjorde mit ben dødt og følelsesløst.

Da han rettede sig op igen, langede jeg ud efter ham med højrehånden, men min knytnæve blev fastholdt i hans store lab som i en skruestik. Jeg nikkede ham så en skalle, og det fik ham til at slippe grebet om min hånd, mens han instinktivt greb sig til sin sukkerroe af en næse. Jeg langede ud efter ham igen, og denne gang dukkede han sig og greb fat i mit frakkeopslag. Det var hans anden fejl, men i et kort, forvirret halvt sekund opda- gede jeg det ikke. Han gav et uforståeligt skrig fra sig og vak- lede baglæns væk fra mig, mens han holdt hænderne op i luften foran sig som nyskurede kirurgfingre. De forskårne fingerspid- ser var røde af blod. Først nu kom jeg i tanker om de barber- blade, jeg havde syet fast under opslagene med tanke på netop denne situation.

Min flyvende tackling sendte ham med et brag i gulvet med halvdelen af overkroppen ude ad den åbne kupédør i det hurtigt- kørende tog. Jeg lagde mig på Ivans genstridige ben og kæmpede for at forhindre ham i at trække sig ind i vognen igen. Med sine blodige hænder rev han mig i ansigtet og greb derpå desperat fat om min hals. Han strammede grebet, og jeg hørte det gurgle fra min egen strube som fra en espressomaskine.

Jeg langede ham et hårdt stød under hagen, ikke bare én, men flere gange, og derpå stemte jeg håndroden imod den i et forsøg på at presse ham ud i den forbipasserende natteluft igen. Huden på min pande strammede til, mens jeg gispede efter vejret.

Et forfærdeligt brag genlød pludselig i mine ører, som om en granat var eksploderet lige foran ansigtet på mig, og et øjeblik virkede det, som om han havde løsnet grebet. Jeg langede ud efter hans hoved, men ramte kun det tomme rum, der nu ind-

varsledes af en pludseligt afskåret, blodig menneskerygrad. Et træ eller måske en telegrafpæl havde pænt og ordentligt kappet hovedet af ham.

Min brystkasse gik op og ned så lystigt som en sækfuld kani-ner, da jeg lod mig falde ind i vognen igen, stadig for udmattet til at give efter for den kvalmebølge, der var begyndt at skylle igennem mig. Men blot nogle få sekunder senere kunne jeg ikke længere stå imod, men blev trukket fremover af mine mave-musklers pludselige sammentrækning og kastede overdådigt op ud over den døde soldats krop.

Det varede flere minutter, før jeg følte mig stærk nok til at vippe liget ud ad døren, hurtigt fulgt af karabinen. Jeg samlede Ivans ildelugtende stortrøje op fra sædet og ville også kaste den ud. Men dens vægt fik mig til at tøve. Jeg gennemsøgte lom-merne og fandt en tjekkoslovakisk fremstillet automatisk 38'er, en håndfuld armbåndsurre – sikkert stjålne hvert og et – og en halvtom flaske Moskovskaja. Efter at have besluttet mig til at beholde pistolen og urene, tog jeg proppen af vodkaflasken, tør-rede munden grundigt og løftede flasken mod den iskolde nattehimmel.

“*Alla rasi bo sun* (Gud bevare dig),” sagde jeg og tog en ordentlig slurk. Så kylede jeg flasken og stortrøjen ud af toget og lukkede døren.

Da jeg igen stod på jernbanestationen i Berlin, var luften fuld af snefnug. De lignede bomuldstrævler og samlede sig til små skihop mellem stationsmuren og vejen. Det var koldere, end det havde været hele ugen, og himlen var tung og truende. Tågen lå over de hvide gader som cigarrøg, der driver hen over en velstivet bordduk. Et stykke derfra brændte en gadelygte svagt, men åbenbart tilstrækkelig kraftigt til at gøre en britisk soldat, der vaklende var på vej hjemad med ølflasker i begge hænder, nysgerrig. Det omtågede smil, han havde haft i ansigtet, forandrede sig til noget mere vagtsomt, da han fik øje på mig, og han begyndte at bande med noget, der nærmest lignede frygt.

Jeg humpede hurtigt forbi ham og hørte lyden af en flaske, der gled ud af hans nervøse fingre og knustes mod vejen. Pludselig gik det op for mig, at mit ansigt og mine hænder var ind-

smurt i både Ivans og mit eget blod. Jeg må have lignet Julius Cæsars sidste toga.

Jeg smuttede ind i en nærliggende gyde og vaskede ansigtet i sne. Det fjernede tilsyneladende ikke bare blodet, men huden med, og mit ansigt har sikkert været præcis lige så rødt bagefter som før. Da jeg havde gjort mit iskolde toilette, fortsatte jeg med så stor selvsikkerhed, jeg nu kunne opvise. Jeg nåede hjem uden yderligere oplevelser.

Den var over midnat, da jeg pressede min hoveddør op med skulderen – det var i det mindste lettere at komme ind end ud. Jeg forventede, at min kone var gået i seng, og blev derfor ikke overrasket over at finde lejligheden henliggende i mørke, men da jeg gik ind i soveværelset, opdagede jeg, at hun ikke var hjemme.

Jeg tømte lommerne og gjorde mig klar til at gå i seng.

Ivans ure lå på toiletbordet ved siden af hinanden – et Rolex, et Mickey Mouse, et Patek af guld, et Doxas – og de viste alle den samme tid på et par minutter nær. Men synet af al denne præcision fremhævede blot yderligere Kirstens forsinkelse. Jeg kunne være blevet helt bekymret for hende, hvis det ikke havde været for min mistanke om, hvor hun var, og hvad hun foretog sig – og så den kendsgerning at jeg var træt helt ind til marven.

Mine hænder skælvede af træthed, og min hjernebark smertede, som om jeg var blevet gennembanket med en kødhammer, da jeg kravlede i seng med et humør som en, der var henvist til at æde græs som en okse.